

Na tej strani so na voljo informacije o splošnih in upravnih sodiščih na Finskem.

Splošna in upravna sodišča – uvod

Finska sodišča se delijo na **splošna sodišča**, ki obravnavajo kazenske in civilne zadeve, **upravna sodišča**, ki zagotavljajo sodni nadzor nad upravnimi akti, in nekatera **specializirana sodišča**.

Izraz **splošna sodišča** se nanaša na sodišča splošne pristojnosti. Drugače rečeno, obravnavajo pravne spore, za katere niso pristojna druga sodišča. Finska splošna sodišča vključujejo:

20 **okrožnih sodišč** (*kärjäoikeudet/tingsrätterna*),

5 **pritožbenih sodišč** (*hovioikeudet/hovrätterna*) in

vrhovno sodišče (*korkein oikeus/högsta domstolen*).

Upravna sodišča so splošna upravna sodišča (*hallinto-oikeudet/förvaltningsdomstolarna*) na Finskem.

Splošna upravna sodišča se delijo na vrhovno upravno sodišče (*korkein hallinto-oikeus/högsta förvaltningsdomstolen*) in regionalna upravna sodišča.

Regionalnih upravnih sodišč je šest: upravno sodišče v Helsinkih, Hämeenlinni, na vzhodnem Finskem, severnem Finskem ter v Turkuu in Vaasi. Poleg tega je na Ålandskih otokih ločeno upravno sodišče, ki se imenuje ålandsko upravno sodišče.

Vrhovno upravno sodišče je **sodišče zadnje instance v upravnih zadevah**.

Okrožna sodišča

Okrožna sodišča delujejo kot sodišča prve stopnje. Obravnavajo kazenske in civilne zadeve ter nekatere predloge, kot so predlogi za razvezo zakonske zveze. Trenutno je na Finskem 20 okrožnih sodišč. Po številu osebja in zadev se zelo razlikujejo. Letno obravnavajo približno 550 000 zadev (80 000 kazenskih zadev, 420 000 civilnih zadev in 50 000 predlogov). Skupno imajo približno 1 900 zaposlenih.

Delovanje in vodenje okrožnih sodišč je urejeno v **zakonu o sodiščih** (*tuomioistuinlaki/domstolslag*, 673/2016) in poslovniku okrožnih sodišč. Na podlagi navedenega zakona je najbolj izkušeni sodnik sodišča prve stopnje tudi njegov upravni vodja.

Pri okrožnem sodišču delujejo tudi druge osebe, in sicer laični sodniki, ki sodelujejo pri odločanju o hujših kaznivih dejanjih in zadevah, ki se nanašajo na pravice do zemljišč. Laične sodnike imenujejo občinski sveti. Ministrstvo za pravosodje določi število laičnih sodnikov, ki jih izbere vsaka občina. Njihovo nadomestilo se izplačuje iz državnih sredstev.

Postopek pri okrožnih sodiščih

Civilni postopek pri okrožnem sodišču poteka v dveh fazah, ki sta **priprava** in **glavna obravnava**. Priprava se začne s pisnimi vlogami strank. Zadeve, ki se nanašajo na nesporne zahtevke, se v tej fazi pogosto končajo. Ustne priprave potekajo na pripravljalnem naroku pred sodnikom posameznikom.

Če poravnava v tej fazi ni sklenjena, se zadeva nadaljuje na ločeni glavni obravnavi. Glavno obrnavo vodi sodnik posameznik ali trije sodniki. Če je mogoče, se glavna obravnava opravi takoj po pripravljalnem naroku.

V **kazenskih zadevah** je sestava sodišča odvisna od kaznivega dejanja. Če gre za lažje kaznivo dejanje, lahko zadevo obravnava sodnik posameznik, hujša kazniva dejanja pa običajno obravnava senat enega sodnika in dveh laičnih sodnikov ali senat treh sodnikov.

V **kazenskem postopku** veljajo ista načela kot v civilnih postopkih. Tudi kazenska zadeva se lahko začne s pripravljalnim narokom. Sodišče lahko od obdolženca zahteva, naj pred glavno obrnavo predstavi svoje mnenje o zadevi. Postopek je usten, sodba pa temelji na dejstvih in dokazih, ki jih sodišču predložijo stranke. Vsi dokazi se izvedejo na glavni obravnavi. Tudi v kazenskih zadevah velja, da se glavna obravnava po možnosti opravi takoj po pripravljalnem naroku. Med glavno obrnavo ni dovoljeno spreminjati sestave sodišča. Če so izpolnjeni zakonski pogoji, je mogoče nekatere kazenske zadeve obravnavati tudi v pisnem postopku, brez razpisa glavne obravnave.

Če sodišče ne doseže **soglasja** o odločitvi, se glasuje; vsak član senata ima en glas. Če je izid glasovanja v civilni zadevi neodločen, ima sodnik odločilni glas; v kazenskih zadevah ima prednost tista odločitev, ki je za obtoženca ugodnejša.

Sodna odločba je sestavljena iz izreka in obrazložitve. V večini zadev se sodba običajno razglasi ob koncu glavne obravnave. V obsežnejših ali drugače bolj zapletenih zadevah pa se lahko sodba izreče najpozneje v dveh tednih po glavni obravnavi. V takem primeru lahko stranke sodno odločbo prevzamejo pisno v sodnem tajništvu.

Pritožbena sodišča

Na Finskem je pet **pritožbenih sodišč**: v Helsinkih, na vzhodnem Finskem (v Kuopiu), v Rovaniemiju, Vaasi in Turkuu.

Pritožbena sodišča kot sodišča druge stopnje obravnavajo pritožbe in pravna sredstva zoper odločbe okrožnih sodišč. V nekaterih primerih lahko delujejo tudi kot sodišča prve stopnje. Obravnavajo na primer zadeve v zvezi s kaznivimi dejanji, ki jih pri opravljanju svoje funkcije storijo sodniki ali višji javni uslužbenci upravnih sodišč, če take zadeve spadajo v pristojnost pritožbenih sodišč.

Vsako pritožbeno sodišče je tudi odgovorno za nadzor nad delom okrožnih sodišč, ki spadajo v njihovo pristojnost, pa tudi za nekatere zadeve pravosodne uprave, kot je izdajanje mnenj odboru za pravosodna imenovanja o kandidatih za položaj okrožnega sodnika ali sodnika pritožbenega sodišča. Pritožbeno sodišče mora izdati mnenja v sestavi, kot jo določa zakon. Za delovanje in učinkovitost sodišča je odgovoren predsednik pritožbenega sodišča.

Pritožbeno sodišče je razdeljeno na **oddelke**. Oddelek sestavljajo vodja oddelka in drugi sodniki. Zadeve običajno obravnava senat treh sodnikov.

Postopek pred pritožbenim sodiščem

V nekaterih kazenskih in civilnih zadevah mora pritožbeno sodišče pritožniku odobriti nadaljnjo obrnavo. Pogoje za odobritev nadaljnje obravnave določa zakon. Zadeva se obravnava pisno ali na ustni glavni obravnavi.

Vrhovno sodišče

Vrhovno sodišče je **najvišje pritožbeno sodišče** na Finskem. Razdeljeno je na oddelke, ki so sklepni, če je prisotnih pet članov.

Če želi zadevna stranka predložiti zadevo vrhovnemu sodišču, mora zaprositi za odobritev pritožbe zoper sodbo sodišča. Vrhovno sodišče prouči vlogo in odloči, ali se v posamezni zadevi pritožba odobri. Odločitev sprejme **senat** dveh ali treh članov. Pritožba se odobri le na podlagi pogojev, določenih v zakonu. Od leta 1980 je vrhovno sodišče institucija, ki izdaja precedense. V praksi to pomeni, da se z odločbo vrhovnega sodišča ustvari pravno pravilo, ki ga morajo druga sodišča v podobnih primerih upoštevati. V zadevah, kjer je pritožbeno sodišče delovalo kot sodišče prve stopnje, odobritev pritožbe ni potrebna.

Vrhovnemu sodišču predseduje njegov **predsednik**. Drugi člani vrhovnega sodišča se imenujejo vrhovni sodniki. Zadevo lahko v obravnavo predloži generalni sekretar, svetovalec referent, višji pravosodni sekretar ali pravosodni sekretar.

Vrhovno sodišče je odgovorno ne samo za obravnavo zadev s področja sodnega postopka, ampak tudi za imenovanje sodnikov splošnih sodišč, katerih mandat za določen čas traja več kot eno leto. Vrhovno sodišče izdaja tudi mnenja o predlogih zakonov in predlogih za pomilostitev, ki se predložijo predsedniku republike v potrditev.

Postopek pri vrhovnem sodišču je običajno **pisni**, po potrebi pa se lahko opravi tudi **ustna obravnav**.

Splošna upravna sodišča

Upravna sodišča

V skladu s finsko ustavo je treba pravo strogo upoštevati pri vseh javnih dejavnostih. Oseba ali družba, ki meni, da je odločba državnega ali lokalnega organa v zadevi, ki se nanaša nanjo, nezakonita, se lahko praviloma zoper tako odločitev pritoži.

Organ mora ob sprejetju odločitve navesti, kako in kje je mogoče vložiti pritožbo zoper njo. V številnih primerih je mogoče najprej zahtevati popravek pri zadevnem upravnem organu, nato pa lahko nezadovoljna stranka vloži pritožbo pri **upravnem sodišču**. Sodna okrožja upravnih sodišč so usklajena s finskimi regijami, tako da eno okrožje pokriva eno ali več regij.

Ob vložitvi pritožbe upravno sodišče preveri zakonitost odločbe organa. Če pritožnik z odločitvijo upravnega sodišča ni zadovoljen, lahko v večini primerov vloži nadaljnjo pritožbo pri vrhovnem upravnem sodišču ali pa pri njem vsaj zaprosi za odobritev pritožbe.

Delovanje upravnih sodišč urejajo zakon o upravnih sodiščih (*hallinto-oikeuslaki/lag om förvaltningsdomstolarna*, 430/1999), uredba vlade o pristojnosti upravnih sodišč (*valtioneuvoston asetus hallinto-oikeuksien tuomiopiireistä/statsrådets förordning om förvaltningsdomstolarnas domkretsar*, 865/2016) in številni poslovnik. Postopkovne določbe glede upravnih sodišč vsebuje zakon o upravnem sodnem postopku (*hallintolainkäyttölaki/förvaltningsprocesslag* 586/1996).

Letno se pri upravnih sodiščih vloži približno 20 000 pritožb. Večina se jih nanaša na pritožbe, upravna sodišča pa lahko obravnavajo tudi upravne spore in zadeve v zvezi s predložitvami. V registru kategorij zadev je vpisanih skoraj 300 različnih kategorij zadev, kar kaže, da upravna sodišča obravnavajo zelo raznovrstne zadeve. Upravna sodišča so splošna regionalna sodišča in praviloma obravnavajo vse zadeve s področja upravnega pravosodja. Kljub temu pa so nekatera vprašanja dodeljena v obravnavo le nekaterim upravnim sodiščem:

upravno sodišče v Helsinkih je izključno pristojno za zadeve v zvezi z davkom na dodano vrednost in carinskimi dajatvami;

upravno sodišče v Vaasi je izključno pristojno za zadeve v zvezi z dovoljenji in obveznostmi na podlagi zakona o vodah in zakona o varstvu okolja;

upravno sodišče v Hämeenlinni obravnava pritožbe, ki se nanašajo na kmetijske subvencije, podporo za razvoj podeželja in strukturno podporo kmetijstvu; upravno sodišče severne Finske obravnava pritožbe v zadevah, ki se nanašajo na subvencije za vzgojo severnih jelenov in njihovo preživljanje v naravi, ter pritožbe v nekaterih zadevah, o katerih se odloča na podlagi zakona o Skoltih (*kolttalaki/skoltlag* 253/1995).

Člani upravnega sodišča so glavni sodnik in sodniki upravnega sodišča. Glavni sodnik organizira delo sodišča in je odgovoren za njegovo učinkovitost.

Upravno sodišče ima lahko več oddelkov. Oddelek vodi sodnik pravnik, imenovan za vodjo oddelka. Poleg sodnikov upravnega sodišča so pri teh sodiščih zaposleni tudi referenti in pisarniško osebje. Skupno imajo upravna sodišča približno 550 članov osebja.

Sestava odločb upravnega sodišča

Upravna sodišča zadeve običajno obravnavajo v senatu in so sklepčna, če so prisotni trije člani. Člani upravnega sodišča so glavni sodnik in sodniki upravnega sodišča. Pri nekaterih zadevah, na primer zadevah, ki se nanašajo na duševno zdravje ali skrbništvo nad otrokom, pri proučitvi in odločanju sodeluje tudi začasno imenovani strokovnjak. Zadeve s področja zakona o varstvu okolja in zakona o vodah se obravnavajo v senatih pravnikov in strokovnjakov s področja naravoslovja ali inženirstva. V takšnih zadevah običajno zasedajo štirje člani senata.

Upravna sodišča lahko o nekaterih preprostih pritožbah odločajo tudi z manjšim številom članov v senatu, če to ne ogroža pravne varnosti strank.

O nekaterih pritožbah, določenih v zakonu, je mogoče odločiti v dvočlanskem senatu, če je zadeva jasna in ne zahteva nove razlage zakonodaje. Take so nekatere pritožbe, ki se nanašajo na prihodke, nepremičnine, davke na vozila in gradbena dovoljenja. Če se člana dvočlanskega senata ne strinjata o odločitvi, mora o zadevi odločiti običajen tričlanski senat. Enočlanski senat lahko odloča na primer o pritožbah v zvezi s kaznimi za napačno parkiranje, stroški za odvoz vozila zaradi napačnega parkiranja, vozniškimi dovoljenji in globami v javnem prevozu. Odloča lahko tudi o vseh začasnih prepovedih glede izvrševanja ter lahko prepove ali zadrži izvršbo davkov ali plačil.

Postopek pred upravnimi sodišči

Pri upravnih sodiščih je postopek po navadi pisni, vendar so v zadnjih letih vse pogostejši ustne obravnave in sodni ogledi. Število ustnih obravnav se je zlasti povečalo v zadevah, ki se nanašajo na varstvo otrok ali tujce.

Pritožnik ali vložnik mora praviloma predstaviti zahtevek in ga utemeljiti. Vendar pa je upravno sodišče po uradni dolžnosti odgovorno za zagotavljanje ustrezne obravnave zadeve. Na podlagi zakona o upravnem sodnem postopku mora upravno sodišče nepristransko in pošteno proučiti posamezno zadevo.

Upravna sodišča običajno obravnavajo zadeve po vrstnem redu njihovega prejema. Nekatere zadeve pa se obravnavajo prednostno. Ko se zadeva sprejme v obravnavo pri upravnem sodišču, referent pripravi poročilo. Referenti pri upravnih sodiščih so sodniški pomočniki in notarji, včasih tudi upravni sodniki.

Referent mora pridobiti vse potrebne izjave ali poročila zadevnih organov ter zaslišati stranke.

Ko se postopek začne, se proučijo temeljni pogoji postopka, pri pritožbi pa tudi pridobijo izjava in vsi zadevni spremni dokumenti od organa, ki je izdal izpodbijano odločbo. Nato se zaslišijo vse druge stranke in pritožnik.

Referent pripravi osnutek odločbe v obravnavani zadevi. Sodnik se seznani z dokumenti in osnutkom odločbe, nato pa se odločitev sprejme na seji upravnega sodišča.

Upravno sodišče upošteva vse okoliščine zadeve in odloči, katere od njih so relevantne za odločitev. Če člani, ki sodelujejo pri odločanju, ne dosežejo soglasja, se glasuje. Referent ima pravico v zadevi izdati ločeno odklonilno mnenje. Po seji je obrazložitev še vedno mogoče spremeniti; ko je odločba podpisana, pa se vroči strankam.

Vrhovno upravno sodišče

Vrhovno upravno sodišče je sodišče zadnje instance v upravnih zadevah in ima v sodnih postopkih najvišjo sodno pristojnost.

Večina kategorij zadev, ki jih obravnava vrhovno upravno sodišče, so pritožbe zoper odločbe drugih upravnih sodišč. V nekaterih primerih mora pritožnik najprej zaprositi za odobritev pritožbe pri vrhovnem upravnem sodišču.

Na Finskem je mogoče vložiti pritožbo tudi zoper odločbe vlade ali ministrstva, tj. organov najvišje izvršne oblasti.

Vrhovno upravno sodišče lahko tudi izdaja mnenja in vlaga predloge o zakonodajnih vprašanjih. Prav tako nadzoruje sodne postopke, ki so v okviru njegovih pristojnosti. Njegova naloga je zagotoviti, da sistem upravnih sodišč deluje usklajeno in učinkovito. Vrhovno upravno sodišče je odgovorno tudi za imenovanje sodnikov upravnih sodišč, katerih mandat za določen čas traja več kot eno leto.

Delovanje vrhovnega upravnega sodišča vodi predsednik. Drugi člani vrhovnega upravnega sodišča se imenujejo sodniki vrhovnega upravnega sodišča. Vseh je približno 20. Poleg tega pri vrhovnem upravnem sodišču dela tudi približno 50 referentov in ustrezno število drugih zaposlenih. Vrhovno upravno sodišče je razdeljeno na oddelke. Generalni sekretar vodi pisarniško osebje.

Letno se pri vrhovnem upravnem sodišču vložijo približno 6 000 pritožb. O zadevah običajno odloča senat petih sodnikov. O zavrnitvi pritožbe odloči senat, ki ga lahko sestavljajo trije sodniki. V zadevah, ki se nanašajo na zakon o vodah in zakon o varstvu okolja, ter zadevah, ki se nanašajo na nekatere pravice intelektualne lastnine, kot so patenti, senat sestavljajo pravniki in dva začasno imenovana strokovnjaka. Strokovnjaki imajo status neodvisnega sodnika. Pri vrhovnem upravnem sodišču se zadeva po navadi obravnava pisno; letno se opravi manj kot deset ustnih obravnav in sodnih ogledov.

Pravne zbirke podatkov in spletišča

Ime podatkovne zbirke

[Spletišče Finlex](#)

[Spletišče finskega sodstva](#)

Ali je dostop do spletišča ali zbirke podatkov brezplačen?

Da, dostop je **brezplačen**.

Spletišče [Oikeus.fi](#) vsebuje informacije o pravosodnem sistemu na Finskem. Je centralizirana spletna storitev za zagotavljanje informacij o sodiščih, tožilcih, sodnih izvršiteljih, uradih za pravno pomoč in drugih javnih organih, ki sodelujejo pri izvajanju sodne oblasti na Finskem.

Vsebuje na primer najnovejšo sodno prakso pritožbenih in upravnih sodišč. Obsežnejše podatkovne zbirke, ki se nanašajo na vrhovno sodišče, pritožbena, upravna in posebna sodišča, so na voljo v okviru brezplačne storitve [Finlex](#), ki jo vodi finsko ministrstvo za pravosodje.

Zadnja posodobitev: 02/02/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.